

(331. 3.)

VERSLAG DER COMMISSIE.

De Commissie in wier handen zijn gesteld de inlichtingen door Zijn Exc. den Minister van Koloniën gegeven met betrekking tot het adres van:

Mevrouw E. Ch. STAMM'LER BÖTTGER, onderwijzeres bij het particulier onderwijs in Ned.-Indië, met verlof, te 's Gravenhage, houdende verzoek den tijd, 'gedurende welken zij in dienst is geweest bij het particulier gesubsidieerd onderwijs in Ned.-Indië te mogen inkoop voor pensioen, heeft de eer het volgende aan de Kamer mee te deelen.

Mevrouw STAMM'LER heeft 1 Januari 1900 in Tjiamis een school geopend voor lager en uitgebreid lager onderwijs op aandrang van de vele Europeanen, die, ver verwijderd wonende van een plaats, waarheen ze hun kinderen ter schole konden zenden — er waren er, die hun kinderen van 6 jaar een uur sporens ver hadden moeten sturen naar de naastbij liggende gouvernementsschool — uiterst dankbaar waren, dat mevrouw STAMM'LER een particuliere school te Tjiamis opende.

Die opening was een weldaad voor de Europeesche bevolking, doch de school kon zich niet bedruipen en daarom werd, met voldoening aan de vereischte formaliteiten, subsidie aangevraagd, dat zonder eenige moeilijkheid werd verleend en gedurende 14 jaar en 6 maanden werd uitgekeerd tot een bedrag van f 175 (f 125 voor het hoofd, f 50 voor de kweekelinge) per maand. Zonder dat subsidie zou de school niet hebben kunnen bestaan.

Door het verleende subsidie stond de school onder de Europeesche inspectie. Op adressantes verzoek stond de school ook onder toezicht van een schoolcommissie, bestaande uit den assistent-resident, den controleur en de ouders van eenige schoolgaande kinderen. Aan de school werd les gegeven in de vakken van het lager onderwijs, maar doordat mevrouw STAMM'LER ook taalakten bezat, maakte ze leerlingen klaar voor het toelatings-examen H. B. S. en heeft ze ook verscheidene meisjes bekwaamd voor het examen van onderwijzeres. Hadden de Europeanen een gouvernementsschool aangevraagd, aan welk verlangen wordt voldaan, wanneer er 20 Europeesche leerlingen zijn, dan zou een dergelijke school de Regeering veel meer hebben gekost dan f 175 per maand en ook mevrouw STAMM'LER zou als hoofd veel meer verdiend hebben, en bovendien zou niemand er aan hebben gedacht, haar het recht op pensioen te betwisten.

In 1913 kwam het Pensioenreglement voor Europeesche particuliere onderwijzers tot stand. Na de totstandkoming van dat reglement hebben alle onderwijzers, bij het particulier onderwijs werkzaam, hun dienstjaren, vóór dien tijd bij het particulier onderwijs doorgebracht, kunnen inkoop.

Op het bij die gelegenheid door mevrouw STAMM'LER gedaan verzoek van dezelfde strekking werd afwijzend beschikt, op grond van het 2de lid van art. 1 van voornoemd reglement, dat van het recht op pensioen o. a. uitsluit degenen, die aan het hoofd van voor eigen rekening beheerde scholen staan en hen, die rechtstreeks of zijdelings deelgenoot zijn in een handels-onderneming, ten doel hebbende de exploitatie der school, waarbij zij als feitelijk hoofd werkzaam zijn.

Nu bedoelt dit artikel scholen, die ten eigen bate worden gehouden en dus winstgevend zijn, scholen, waaraan zooveel wordt verdiend, dat de eigenaars zelf gemakkelijk voor hun ouden dag kunnen zorgen.

De school van mevrouw STAMM'LER was echter geen winstgevende onderneming; zelfs met het verleende subsidie waren de inkomsten ontoereikend om aan het hoofd en de kweekelinge een voldoende salaris uit te keeren.

De geldelijke omstandigheden toch van de ouders, wier kinderen hare school bezochten, waren van dien aard, dat deze niet bij machte waren een redelijk schoolgeld te betalen als billijke vergoeding voor het door hunne kinderen genoten onderwijs, zoodat adressante zich dus met een zeer matig schoolgeld moest tevreden stellen.

Verder kan het Gouvernement moeilijk ontkennen, dat het, door een school als die van mevrouw STAMM'LER mogelijk te maken, een groot bedrag uitspaarde, dat een gouvernementsschool zou hebben gekost.

Van dit standpunt de geheele aangelegenheid beziende, stond de Commissie voor de beantwoording der vraag: of hier de billijkheid niet pleitte voor de toekenning van een pensioen, welke op formeele gronden door de Regeering was teruggewezen.

De Commissie overwoog, dat bij het bevestigend antwoord — waartoe zij kwam — art. 23 van het Pensioenreglement voor Europeesche bijzondere onderwijzers genoegzame vrijheid biedt aan de Regeering, om te geven wat billijkheidshalve niet geweigerd mag worden.

Redenen waarom de Commissie aan de Kamer voorstelt den Minister te verzoeken, zijn conclusie te herzien en alsnog aan adressante het recht toe te kennen de jaren, waarin ze aan de school te Tjiamis haar krachten wijdde, te mogen inkoop voor pensioen.

Aldus vastgesteld den 10den Mei 1922.

K. TER LAAN.
FLESKENS.
BOMANS.
SCHOUTEN.
WESTERMAN.